

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. De obligatione Depcsitarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

requiritur 1. quod res sit tradita; cum depositum sit contractus, qui non solo consensu, sed re perficitur, §. *præterea*, Instituitur. quibus modis re; 2. quod consensus Deponentis, & Depositarii, cum sit contractus; 3. quod res, gratis, sine mercede detur alicui custodienda; cum officium Depositarii sit gratuitum; 4. quod eadem res in individuo à Depositario reddatur Deponenti; ex cit. §. *Præterea* L. 24. C. de ff. h. t. Nota autem specialiter eis custodienda; hac enim voce denotatur, rem deponi non ad usum, sed ad custodiam, quæ diversa sunt; & Depositario usus rei non est licitus, ut notavimus ex L. 25. ff. h. t. in n. 1381. nisi id habeat vel de consensu Deponentis; vel prudenter iudicet, Dominum non fore invitum; unde, si deponatur apud aliquem pecunia numerata, nec clausa, nec obsignata; Depositarius videtur ad nihil aliud teneri, quam, cum deponens eam exegerit, solvere, licet illam consumpserit, quo casu non tam erit depositum, quam mutuum, aut quasi mutuum; hic Azor l. 7. c. 7. q. 9.

ARTICULUS II.

De obligatione Depositarii.

1387 Potissima quaestio est de obligatione præstandi damnum, quando depositum apud Depositarium perit, vel deterior facta est. De hac quaestione dicitur, L. 1. §. *in conducto*. 10. ff. h. t. ibi: *Dolum tamen eos præstaturus, qui recipiunt; qui solus in depositum venit.* & §. *quia autem* 47. seu ult. ibi: *quia autem dolum duntaxat in hanc actionem venit; quaestum est: si hæres rem, apud testatorem depositam, vel commodatam, distraxit, ignarus depositam, vel commodatam, an teneatur? & quia dolo non fecit, non tenebitur de re; an tamen, vel de pretio teneatur, quod ad eum pervenit? & verius est, teneri eum; hoc enim ipso dolo facit, quod id, quod ad se pervenit, non reddit; & quoniam magna, seu lata culpa in iure dolo æquiparatur, L. *quod Nerva*. 32. ff. eod. ubi Celsus: *Quod Nerva diceret, latiore culpam, dolum esse, Proculo displicebat: mihi verissimum videtur; nam, etsi quis non ad eum mo-**

dum, quem hominum natura desiderat, diligens est; nisi tamen ad suum modum curam in Deposito præstet, fraude non caret; nec enim salva fide minore est, quam suis rebus diligentiam præstabit; & L. Magna 226. ff. de V. S. ibi: *Magna negligentia, culpa est; culpa, dolo est;* quod ibidem exponit Glossa de culpa lata; nam ex his iuribus deducitur, depositarium non teneri ex culpa levi, vel levissima; sed tantum ex dolo; vel culpata; sed hoc intellige juxta dicenda n. 1391. quibus positis.

1388 Prima quaestio est, an præsumatur res Deposita periisse dolo, si, salvatis propriis rebus in eodem loco existentibus cum deposita, hæc perit? nam in tali casu præsumitur abesse bona fides c. *Bona* 2. h. t. ibi: *Bona fides, si rebus tuis salva existentibus, Depositum amisisti.* Ubi autem abest bona fides, præsumitur adesse dolo; Glossa ibidem v. *rebus tuis*; Depositarius enim, qui rem alienam in custodiam accepit, non minorem ejus, quam rerum suarum curam præstare debet, quando in ejus receptionem, consensus, prout ex ipsa voce (*depositum*) notatur, ut colligitur ex L. 1. ff. h. t. ibi: *Depositum est, quod custodiendum alicui datum est, dictum ex eo, quod ponitur; præpositio enim de auget depositum, ut ostendat totum fidei ejus commissum, quod ad custodiam rei pertinet.*

1389 Quæstio altera est, an Depositarius teneatur ex casu fortuito? *re. non tenetur;* cum leges dicant, præstari damnum solum ex dolo, quod tamen accipit, ut non procedat, si depositarius moram commisit ex lata culpa, & tunc res apud eum pereat casu fortuito prout diximus in præcedentibus: de Commodatario V. infra in seqq. Non sufficit autem in casu interitus, vel deteriorationis, allegari à depositario casum fortuitum; sed, necesse est, illam probare, nisi aliunde id notorie constet, arg. L. *si Creditor*. 5. C. de pignori. In dubio autem, an casus ille fortuitus evenerit ex culpa? dicendum videtur non præsumi culpam, quando casus talis est, qui communiter contingit sine culpa (puta incendium ex fulmine suscitatum, insperata inundatio &c.) secus, si oppositum, v. g. incendium ex igne domestico, vel incuria, furtum &c. Unde, licet verum sit, huius-

nunquam præsumi *dolum* per L. *Quoties*. 18. §. *qui dolo*. ff. de probat. intelligitur tamen, nisi adsint indicia, conjecturæ, & argumenta, ut colligitur ex cit. c. 2. & L. *quod Nerva*. supr. n. 1387.

1390 Tertia quæstio est, an in deposito valeat pactum, ut depositarius teneatur de dolo? Negativam sequitur Pirhing h. t. n. 3. §. *porro*, quod talis pactio, seu conventio sit contra bonam fidem, bonosque mores, tribuens peccandi licentiam. L. 1. §. *illud*. 7. ff. h. t. ibi: *illud non probabis: dolum non esse præstandum, si convenit; nam h. c. conventio contra bonam fidem, contraque bonos mores est; & ideo nec sequenda est*; sed, dupliciter hoc pactum adjici potest, 1. ut liceat depositario rei custodiam negligere; 2. ut si contingeret rem interire dolo, vel deteriorari, non conveniatur ob dolum commissum: in hoc secundo casu videtur valere pactum; secus, in primo: nam in secundo, deponens solum contraheret obligationem non utendi jure, sibi nato ex alterius dolo; in primo autem ex pacto remitteret obligationem contrariam custodiæ, quam in Depositario substantialiter importat cura custodia;

1391 Quæstio 4. est, an indefinitely procedat, quod Depositarius non teneatur deponenti de damno, nisi de dolo, vel culpa lata? R. quod sic; extra sequentes casus. 1. si Depositarius se ipsum obtulit ad recipiendum depositum; 2. si accepit mercedem pro custodia; probatur 1. ex c. *Bona*. 2. h. t. ibi: *de culpa quoque teneris, si te ipsum deposito obtulisti, vel si aliquid pro deposito recepisti*, juncta Gloss. V. *culpa*; quod confirmatur ex L. 1. §. *sape*. 35. ff. h. t. ibi: *sape evenit, ut res deposita, vel nummi periculo sine ejus, apud quem deponuntur, ut puta, si hoc nominatim convenit; sed & si se quis deposito obtulit; idem Iulianus scribit, periculo se depositi illigasse, ita tamen, ut non solum dolum, sed etiam culpam, & custodiam præstet, non tamen casus fortuitos*; ubi per custodiam videtur intelligi culpa non tantum levis, sed etiam levissima (non autem tantum culpa simpliciter, seu lata; sic enim verbum *Custodiam* nihil operaretur ultra verbum *culpam*) maxime, cum excipiat casus solum fortuitos;

adeoque non, *culposos*. Quando autem dicitur Depositarius non teneri ex casu fortuito, intellige, *extra casum culpa, pacti & mora*, quæ præcessit casum fortuitum, ut constat ex c. 2. h. t. ibi: *pacto vero, culpa, vel mora præcedentibus, casus etiam fortuitus imputatur*, de quibus V. dicta à n. 1343.

1392 Quæstio 5. est circa res depositas, quæ in pondere, numero, & mensura consistunt, an, si depositarius illis utatur præter Domini voluntatem, peccet? si certus sit, se posse rem ejusdem speciei, & bonitatis, reddere, cum depositum fuerit à domino postulatum? quæstio hæc multas alias includit: tametsi enim Dominus rei non periclitetur, magnæ tamen, & multæ injustitiæ suboriri possunt. Ponamus enim officiales, qui sunt Depositarii publici (ut sunt Thesaurarii Principum, vel qui habent cassam ejus, vel totius Provinciæ, aut famuli Mercatorum &c.) usu pecuniarum apud se depositarum non præjudicare directe Domino, aut causare periculum, ne, cum depositum postulaverit Dominus, ullum ejus damnum sit; interea tamen, ex eo sui usus factio in causâ esse, quod Creditoribus aliisque, quibus ex deposito satisfaciendum est, etiam jussu Principis, Provinciæ, Domini, non præstari solutionem, vel differri, magno Creditorum damno; est enim frequens, sed mendax, vel saltem fallax excusatio (*Es ist jetzt nichts in der Cassa*) nullum omnino videri potest esse dubium, in ejusmodi casu, talem usum esse prorsus illicitum, & peccaminosum secundum quantitatem damni, quod Creditoribus inferitur, dilatâ, vel negata solutione, cum ex tali usu sequatur injusta læsio Creditorum, nullo jure talibus officialibus permisso in præjudicium tertii, esto non periclitetur Dominus.

1393 Ex hac causâ talis negotiatio ejusmodi officialium jure merito legibus interdicta est, L. *si quis*. 1. C. de his, qui ex publicis rationibus ibi: *si quis ab Exactoribus, tabulariis, & arcariis, officiisque rationum senebrem pecuniam sumpserit: detectus in eodem ad quadrupli penam ex hac auctoritate reneatur*; ex L. *sciens* 2. C. eodem ibi: *sciens omnes accipiendi*
mu-

mutuo ex largitionibus sacris auri non patere cuiquam facultatem; quod, si quis aurum ex nostro arario privatis commodis profuturum occulte, aut cautionis, aut sponfionis fide, ut debitor redditurus sine nostra auctoritate acceperit, ablatu bonis omnibus perpetua deportationis subdecur exilio; is etiam, qui ex memoratis thesauris sub specie publici Creditoris aurum cuiquam commodaverit, aut tradiderit capitali sententia subjurgatur. Hac de jure civili, de foro conscientia dicam infra.

1394 Occasione hujus controversia dubitatum fuit, si talis officialis, (ponamus licite) usus fuisset pecunia domini apud se deposita, dum esset in valore communi (aureus v. g. 3. fl.) sed dum urget depositi restitutio valor crevisset ad 4. fl. v. g. si satisfaciatur, restituendo in valore priori? vel si prius decrevit, teneatur restituere in valore, quem habet, dum est in incremento? In hac quaestione distinguendum videtur, an depositum fuerit in certa moneta, v. g. in auro, ut restitueretur eadem in specie, & numero? an tantum in valore? 2. an incrementum, vel decrementum fuerit tempore, quo, dominus depositum reperivit, vel secus? quo posito:

1395 Videtur dicendum, decrementum, & incrementum valoris in pecunia, nocere, & prodesse Domino, si eodem tempore factum est, quo dominus, nec postulavit; nec, si penes se habuisset, ea usus erat, v. g. soluturus debitum, quod erat quatuor millium florenorum, si aureus extrinsecum crevit, ut valeret 4. fl. ita ut tunc mille aureis (quorum singuli prius valebant 3. fl. postea vero 4.) extingueret debitum quatuor millium florenorum mille aureis; eodem modo, si cum mille aurei deponerentur (singuli valoris 3. fl.) post depositum in valore crescerent (domino non expensuro, cum minoris essent) incrementum est Domini, non depositarii; nam qualibet res fructificat Domino suo.

1396 Ex hoc deducitur 1. si aureus valebat 3. fl. dum depositus est, & cum repetitur, crevit in duplum, depositarium teneri deponere aureum in specie, nec incrementum interea, extrinsecus constitutione Principis factum, sibi posse

Tom. III.

retinere, nisi aliter conventum sit; quia incrementum cessisset Domino; si penes se retinisset; ex hoc autem, quod alteri custodiendum tradiderit, de jure priori nihil immutatum est; similiter, si decrevit apud Depositarium idem subiturus apud Dominum, decrementum Domini est, non Depositariis ex eadem ratione; quod intellige, cum depositum reddendum est in eadem specie monetæ v. g. in auro, si in auro depositum sit.

Deducitur 2. quod, si depositarius, pecunia in auro deposita, intermedio tempore (nimirum à tempore depositi ad tempus repetitionis) usus est, non contradicente Domino, etiam citra damnum Creditorum Domini, & ex inde fecit lucrum (v. g. quia valor ejus crevit) licite illud retineat, & satisfaciatur restituendo Domino idem aurum in valore, quem habet, dum repetitur? nam in tali casu per usum pecuniæ nullius jus læsit, ut ponit casus; lucrum fecit ex mera industria (alias enim pecunia jacuisset mortua, cum de se frugifera non sit) & domino reddit depositum, quale fuisset, si mansisset apud Dominum, nec obstat, quod intermedio tempore fuerit majoris valoris; quia casus ponit, quod Dominus eo tempore nihil negotiatus esset; consequenter nihil lucri, quod habuisset (nullum enim habuisset sine negotiatione, vel usu pecuniæ) Domino cessaverit.

Deducitur 3. si depositum fuit in pecunia certæ speciei v. g. 300. fl. in *quinariis*, & conventum, ut in repetitione depositi totidem *quinarii* restituantur, sine respectu ad decrementum, vel incrementum, depositarium non satisfacere reddendo tantum valorem 300. fl. sed teneri reddere tot *quinarios*, quot sufficiunt, ut conficiant 300. fl. sine respectu ad accrementum, vel decrementum extrinsecum interea factum; nam hoc pactum importat periculum æquale utriusque; *Deponentis*, si valor interim decreveret; *depositarii*, si accresceret.

Deducitur 4. Depositarium agere contra justitiam, & teneri ad restitutionem damni, si quod Dominus, vel ejus Creditores ex deposito solvendi subirent ex

Tt

co,

eo, quòd depositarius uteretur deposito præter voluntatem Domini, si tempore repetitionis factæ à Domino, vel ejus Creditoribus præstanda solutionis non posset præstare depositum. Nam tale jus utendi, nec jure custodiæ, vel contractûs, nec alio titulo competeret, consequenter injusta foret causa damni domino, vel Creditoribus, secuti ex injusta ipsius actione, quæ naturalem parit obligationem refarciendi damnum taliter læso.

1400 Deducitur 5. si postquam ad cassam Principis deposita est pecunia sub Custodia Officialis ad hoc constituti, jussu Principis valor monetæ diminutus est, depositarium satisfacere reddendo quantitatem materialem; ut, si accepisti 100. aureos, totidem reddas, esto diminutus, vel auctus interim sit valor; sic Castropalaus tom. 7. de just. Commut. D. 3. p. 3. n. 4. quia, in depositi restitutione, species, & natura ipsius rei, & valor ejus intrinsecus spectandus est, & non mutatio extrinseca.

1401 Quæstio est 6. an, qualiter Clericus, vel Religiosus ex deposito teneatur? R. quamvis omnes (usum rationis habentes, & capaces passivæ obligationis) depositarii esse possint; non omnes tamen eidem subjici obligationi; nam si depositum, aut commodatum pupillo, etiam interveniente tutoris autoritate, vel minoris absque autoritate Curatoris deponatur, solum de dolo tenentur; ut colligitur ex L. 1. §. *an in pupillum*. ff. de positi. L. *si ex causa*. §. *nunc videndum*. ff. de Minoribus: Si autem res deposita, vel commodata apud ipsos permanet, obligantur suo congruo tempore reddere; si autem fuerit consumpta absque dolo, quantum ex ea fuerint locupletiores facti. §. *an in pupillum*, & L. 1. & 3. ff. commodati, & L. 3. §. *pupillus*, V. *locupletior*. ff. de negotiis gest.

1402 De Clericis distinguendum est, an nomine suo, an Ecclesiæ depositum receperint? si nomine Ecclesiæ? Ipsa tenetur solum, in quantum inde facta est locupletior; non autem si culpa Prælati perit, vel deteriorata; quia delictum Administratoris non debet in Ecclesiâ redundare, c. *si Episcopum*. 3. 16. q. 6.

ibi: *si Episcopum talem culpam admisisse constiterit (quod absit) ut constet cum non irrationabiliter fuisse depositum, eadem ejus depositio confirmetur. & Ecclesia res suas omnes restituatur, quæ oblata claruerint, quia delictum personæ in damnum Ecclesiæ non est converendum.* Si nomine suo? renebitur, sicut alius; sed difficultas est, an, ad satisfaciendum deponenti, tunc à Judice Laico compelli possit? Castropalaus cit. p. 4. n. 2. affirmat ex Greg. Lopez, si autoritate Judicis secularis depositum recepit; quia non proceditur contra eum propriè per modum Judicii; sed executivè, & in consequentiam officii suscepti, ex Baldo in L. *acceptam*. col. 2. C. de usuris. Videtur tamen negandum; quia Clericus, sine consensu legitimi ad hoc superioris, nequit se subijcere Judici Laico, ex dict. cum lib. 2. decret. tit. 1. & 2.

De Religiosis potro dicendum venit, 1403 eos, sine consensu sui legitimi Superioris, depositum recipere non posse; nec, esto sine, vel cum consensu Superioris, (sed non Capituli) receperint, monasterium teneri ad damnum, si culpâ, vel alia incuria, aut etiam facto, res deposita perit, aut deteriorata est; nisi quantum ad ipsum pervenit. Nam nomine Ecclesiæ venit etiam *Monasterium*, & alia loca pia; at Ecclesia in tali casu non tenetur, nisi sub ea exceptione; id, quod constat ex c. *Gravis*. 1. h. t. ubi, cum Episcopus Londonensis instaret, ut Pontifex pecuniam, à se apud ejusdem Ecclesiæ Clericum quendam depositam, quam idem furatus fuit, sibi à Canonicis istis restitui juberet; rescribit Pontifex; *pecuniam esse personæ, non Ecclesiæ commendatam*; & suadet ut contra furem illum dirigat actionem, quem jus sit à iudicibus vinculis alligatum, & sub quæstionibus positum, ad reddendam dictam pecuniam compelli; Si autem de redditum perceptione possit Episcopus cum Canonicis amicablem pacisci, id sibi fore acceptum: rationem reddit: *cum non constet, pecuniam tuam, quam ille vir Belial furatus est, in Ecclesiæ utilitatem conversam, non debemus de jure contra Canonicos ejusdem Ecclesiæ præcisè intentare jussionis instantiam, ut tibi eandem reddant pecuniam personæ, non Ecclesiæ commendatæ.*